

משרד החינוך

דגשים בנוגע לפרסום הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים

1. ההצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית המפורסמת בזאת היא דוגמה הכוללת כמה אפשרויות פתרון בתשובות הפתוחות, והיא אינה ממצה. במהלך הבדיקה ייתכן שייעשו שינויים ו/או הרחבות באפשרויות התשובה שיתקבלו בידי מעריכי הבחינה.
2. הפתרון להלן מביא את עיקר הסוגיות המרכזיות שהיו טעונות ליבון במסגרת המבחן, אך יודגש כי הוא איננו תשובה מלאה ומקיפה, המזכה בניקוד מלא. נדגיש כי ציון המבחן מורכב, מטבע הדברים, גם מגורמים נוספים שאינם מובאים בפתרון זה, ובהם: רמת ההתבטאות וניסוח התשובה, הקפדה על כללי הדקדוק והכתיב, התמקדות בעיקר, התבססות נכונה וראויה על הטקסט ועוד.
3. אם יתברר שנפלה טעות בהצעת הפתרון, תפורסם בתוך זמן סביר הצעה מתוקנת, והצעת הפתרון המתוקנת תהיה המחייבת. **טל"ח** (טעות לעולם חוזר) – פרסום הצעת הפתרון כפוף לטעויות, ואין בו כדי לחייב קבלת תשובה שגויה בידי מעריכי הבחינה.
4. בהתאם לחוזר מנכ"ל: טוהר הבחינות – תשע"ה/ה'9ד, נבחן בבחינת הבגרות מחויב לפעול על פי נוהלי טוהר הבחינות כדי להבטיח הליך בחינות אמין, הוגן ושוויוני. אם יתעורר חשד שהנבחן הפר את טוהר הבחינות, יחל הליך של **החשדת הבחינה**, כמפורט בחוזר.
[קישור לחוזר המנכ"ל](#)

בהצלחה לנבחנים ולנבחנות!

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים, מס' 015381, חורף תשפ"ב

פרק ראשון: הבנת הנקרא, הבעה והבנת הנשמע (67 נקודות)

חלק א – הבנת הנקרא והבעה (52 נקודות)

יש לענות על **שש** מן השאלות 1–8. (36 נקודות)

1. יש לכתוב, על פי פסקות א-ב, **שני** נימוקים **בעד** שילוב שיעורי חינוך פיננסי לילדים בבתי הספר.
נימוק 1: בני נוער מעורבים כיום יותר מבעבר בהחלטות המשפחתיות הקשורות להוצאות כספיות.
נימוק 2: כמעט בכל יום בני הנוער מחליטים החלטות ומבצעים פעולות הקשורות בהוצאות כספיות.
(נימוק אחר: בני נוער בישראל מבזבזים כשני מיליארד דולר בשנה על דברי מותרות ובלויים.)
2. יש להשיב על פי המאמר מדוע יש המסתייגים מן התפיסה שהחינוך הפיננסי צריך להיעשות על ידי המשפחה.
יש המסתייגים מחינוך פיננסי בקרב המשפחה מפני שהם סבורים שהשימוש במשפחה כדי להדגים התנהלות פיננסית יביא לדור של מבוגרים שחוזר על השגיאות של הוריו ואינו מתנהל נכון מבחינה כלכלית.
3. — שילוב חינוך פיננסי בבית הספר הוא חשוב ויעזור לדור הצעיר בהמשך החיים.
4. **א.** יש להעתיק את המסקנה שעולה מן המחקרים המוזכרים במאמר.
שיעורי חינוך פיננסי שבהם התלמידים מתנסים בפעילויות בתחום הכלכלי יעילים יותר משיעורים שבהם התלמידים לומדים תכנים עיוניים בלבד.
5. **ב.** — כדי להוסיף את הטענה שלימוד של ידע עיוני בלבד אינו מספיק.
— לבצע את המשימה
6. יש להקיף **שלוש** שאלות שיש עליהן תשובה במאמר **ב**.
— **מה הילדים רשאים לקנות בדמי הכיס שלהם?**
— **מהי צרכנות נכונה?**
— **כיצד אפשר לחנך את הילדים להתנהלות כלכלית נכונה?**
7. יש להשיב על פי **מאמר ב** מה החבר צריך לעשות: האם הוא צריך לקנות את משחק המחשב או לוותר עליו בשל מחירו, ולנמק את התשובה.
דוגמה לתשובה:
לדעתי, חברי צריך לדחות את קניית המשחק. אם יחסוך את דמי הכיס הקרובים ואת דמי הכיס בחודשים הבאים, הוא יוכל לאחר כמה חודשים לקנות את המשחק, ויהיה לו עוד כסף לדברים אחרים.
8. יש להעתיק **ממאמר א** טענה שמאמר **ב** מדגים.
(יש הטוענים כי) הגורם המתאים ביותר לחינוך ילדים להתנהלות כספית נכונה הוא המשפחה, והמשפחה גם אחראית לצייד את הילדים בידע ובכלים לשימוש בכסף ולהבנת חשיבותו.
או:
שיעורי חינוך פיננסי שבהם התלמידים מתנסים בפעילויות בתחום הכלכלי יעילים יותר משיעורים שבהם התלמידים לומדים תכנים עיוניים בלבד.
9. **הבעה (16 נקודות)**
יש לכתוב חיבור על **אחד** מן הנושאים (1)–(2).
בדיקת החיבור תיעשה על פי אמות המידה לבדיקת חיבור.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים, חורף תשפ"ב, מס' 015381

חלק ב — הבנת הנשמע (15 נקודות)

יש לענות על **שלוש** מן השאלות 10–13.

10. — גיל הילדים וצורכיהם
11. — ההורים והילדים קבעו יחד למה דמי הכיס משמשים ולמה הם אינם משמשים.
12. — חינוך כלכלי בגיל צעיר משפיע על ההתנהגות הכלכלית בגיל מבוגר.
13. יש לציין על פי הקטע **שתי** עובדות המוכיחות שלילדי משפחת כהן יש הערכה לכסף. ילדי משפחת כהן מודעים לעלויות של דברים, הם מקפידים לערוך סקר שוק ולהשוות מחירים לפני קנייה של דברים יקרים, ואפילו בסופרמרקט הם תמיד בודקים אם יש מבצעים.

פרק שני: דקדוק (13 נקודות)

יש לענות על **אחת** מן השאלות 14–16.

חלק א — הפועל ושם העצם

שאלה 14

- א. (1) השורש: כ-ש-ר
- (2) הכשרה
- ב. (1) השורש: ב-י-ן / ב-ו-ן
- (2) התבוננו
- ג. (1) השורש: י-צ-ג
- (2) מוצגות

חלק ב — תקינות

שאלה 15

סעיפים א+ב (נדרשים רק שני נימוקים).

- (1) תפסי
- נימוק: זו צורת ציווי של בניין פעל / קל.
- (2) נכבדים
- נימוק: המין של המילה לקוחות הוא זכר.
- (3) שוכחים
- נימוק: זו צורת הרבים של בינוני בבניין פעל / קל.
- (4) הקשבת
- נימוק: זו ההגייה הנכונה של ה"א התחילית בבניין הפעיל.
- (5) ארבעה
- נימוק: המין של המילה עקרונות הוא זכר.
- (6) מחשבים
- נימוק: המילה התקנית היא במשקל מקטל.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים, חורף תשפ"ב, מס' 015381

חלק ג – תחביר

שאלה 16

יש לענות על שניים מן הסעיפים א–ד.

- א. (1) מורכב
(2) יש להשלים משפט על פי המשפט המקורי הנתון.
אם החינוך הפיננסי יילמד במסגרת בית הספר בלבד / אם ילמדו חינוך פיננסי במסגרת בית הספר בלבד, הרגלי הצריכה של הדור הצעיר לא ישתנו.
- ב. יש לחבר את שלושת המשפטים הנתונים למשפט אחד באמצעות מילות קישור מתאימות.
גם אם החברים שלכם מקבלים דמי כיס גבוהים משלכם, אל תכעסו על הוריהם כי יש להם שיקולים משלהם להענקת דמי כיס.
- ג. (1) מורכב
(2) יש להשלים משפט על פי המשפט המקורי הנתון.
מי שרוצה לחולל שינוי אמיתי בחשיבה הפיננסית, צריך לבנות תוכנית מעשית.
- ד. יש לחבר את שלושת המשפטים הנתונים למשפט אחד באמצעות מילות קישור מתאימות.
אם הילדים שלכם מבקשים דמי כיס חודשיים, בקשו מהם פירוט של הצרכים החודשיים שלהם כדי שתוכלו להחליט על הסכום של דמי הכיס.

פרק שלישי: תנ"ך או שירה (20 נקודות)

יש לבחור: שאלה 17 (תנ"ך) או שאלה 18 (שירה) או שאלה 19 (שירה).

חלק א – תנ"ך

שאלה 17

- א. יש להשיב מה גרם ליוסף לבכות, ומה הייתה התגובה של האחים של יוסף על הבכי שלו ועל התוודעותו אליהם.
— לאחר שיוסף שמע את דברי אחיו יהודה הוא לא היה יכול להתאפק עוד. רגשותיו, זיכרונותיו מן העבר וגעגועיו לאביו ולאחיו גרמו להתרגשות רבה, והוא לא הצליח להתאפק. לכן הוא פרץ בבכי.
— בכיו הפתאומי של השליט המצרי החזק הכה את האחים בתדהמה. בעוד הם מנסים להבין את המתרחש סביבם, יוסף החל להתוודע אליהם. תדהמת האחים שהאמינו כי יוסף מת בגללם גברה, ואיתה גבר גם החשש מנקמת יוסף בהם על מכירתו למצרים ועל הפגיעה בו. הבהלה שיתקה אותם, לכן הם "לא יכלו לענות אותו".
- ב. יש להשיב כיצד האמונה שחיי בני האדם נתונים בידי אלוהים (הגורל) באה לידי ביטוי בדברי יוסף לאחיו.
רבים מאמינים שחיי האדם נקבעו מראש, שהגורל קבוע או שאלוהים תכנן לאדם את מהלך חייו מראש. אמונה זו עוזרת למאמינים לקבל את המתרחש סביבם או בעולם בהבנה ובהשלמה. יוסף אומר בדבריו "כי למחיה שלחני אלהים לפניכם" (פסוק ה'), "וישלחני אלהים לפניכם" (פסוק ז') ו"לא אתם שלחתם אותי הנה כי האלהים" (פסוק ח'). בדברים אלה יוסף מדגיש באוזני אחיו שכל מה הוא והם חוו עד כה היה תוכנית של אלוהים. הם לא אשמים במכירתו למצרים כי אלוהים החליט שכך יהיה, הם היו רק המבצעים של תוכנית האל. מטרת התוכנית היא להציל את משפחתו של יעקב וצאצאיהם מן הרעב.
- ג. יש לבחור בשני ערכים, שאפשר להעריך שהם יכולים לסייע בבניית קשרים חזקים וממושכים בין אנשים מתרבויות שונות, ולהסביר מדוע הם נבחרו.
אני בחרתי בערכים "קבלת האחר" ו"הזדהות עם האחר". אני סבור שערכים אלה מאפשרים לבנות קשרים רבת-תרבותיים מפני שהם מבוססים על סובלנות ורגישות לאדם שבא מתרבות אחרת. אדם שמקבל את האחר מאפשר קרבה ומצב שאין בו ניכור לאחר, ובכך הוא יוצר תנאים נוחים לדו-שיח עם האחר. אדם שמזדהה עם האחר מאפשר גם שיתוף פעולה איתו ומכין את התנאים לחיים של שיתוף, מכיוון שאדם שמזדהה עם האחר מעמיד את עצמו במקומו ומשווה את מעמדו לשל האחר, וזה יותר מדו-שיח או משיתוף פעולה, זה גורם לקרבה להיות הרבה יותר אינטימית.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים, חורף תשפ"ב, מס' 015381

חלק ב – שירה

יש לענות על אחת מן השאלות 18–19.

שאלה 18

צנח לו זלזל / חיים נחמן ביאליק

- א.** יש לבחור בשלושה מן הציטוטים, ולהסביר את המשמעות המילולית והמטפורית שלהם.
- "צנח לו זלזל על גדר וינם" – המשמעות המילולית: ענף דק נפל על הגדר וישן. המשמעות המטפורית: אני (המשורר) נותקתי מן העץ (ממקורותיי), אני לבד ותלוש. אני מתלבט, מנותק מן האדמה, לא יכול עוד להכות שורשים ולצמוח. אני ישן (וינם) – רמז למוות.
- "נשל הפרי" – המשמעות המילולית: הפרי נפל. המשמעות המטפורית: פרי הוא דבר שיש בו תועלת, כלומר למשורר אין עוד תועלת.
- "ירגז יום אחד הסער" – המשמעות המילולית: יום אחד הייתה סערה, רוח עזה. המשמעות המטפורית: ימים קשים עוד יבואו על המשורר ויפגעו בו אף יותר.
- "וארצץ ראשי אל קתלי" – המשמעות המילולית: אטיח את ראשי בקיר. המשמעות המטפורית: אכאיב לעצמי, לא אדע כיצד להיחלץ מן המצב.
- "שרביט קרח" – המשמעות המילולית: ענף בלי עלים. המשמעות המטפורית: אני (המשורר) דל ממעש (שירים), אין לי המשכיות (ילדים, שירים).
- ב.** יש להשיב מהו סוג השיר "צנח לו זלזל", ולבסס את התשובה על שניים מן הרעיונות המרכזיים בשיר.
- השיר הוא לירי-אישי. אומנם ביאליק מתאר תהליך המתרחש בטבע – מן החורף לאביב, אך הוא עושה זאת כדי להתבונן במצבו שלו. השיר עוסק באני-השר ובתהליך הקשה שהוא חווה: תחושה של בדידות, חוסר ביטחון, תלישות, עקרות (היעדר יצירתיות), קושי קיומי, ואפילו דיכאון.
- ביסוס התשובה על רעיונות מרכזיים מן השיר:
- אחד הרעיונות המרכזיים בשיר הוא המחזוריות בטבע, אך מחזוריות זו נכונה רק לטבע, ואין להסיק ממנה על הדובר-השר. הדובר-השר אינו חווה מחזוריות, ולמעשה המחזוריות מדגישה את מצבו העגום והחמור.
- הזלזל הצונח הוא רעיון מרכזי אחר. הזלזל צונח על הגדר – מקום שהוא בין תחומים. הצניחה על הגדר משלימה את תחושת חוסר הביטחון של הדובר-השר.
- ג.** יש להביע דעה בנוגע לבעיה שהמשורר מתאר בשיר, ולהשיב מה אפשר ליעץ למשורר לעשות.
- יתקבלו תשובות שעוסקות בעניין מחסומים בחיים והדרכים להתגבר עליהם.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים, חורף תשפ"ב, מס' 015381

שאלה 19

אני מאמין / שאול טשרניחובסקי

- א.** יש לבחור בשלושה מן הציטוטים מן השיר ולהסביר את המשמעות המילולית והמטפורית שלהם.
"לא מכרתיה לעגל פז" – המשמעות המילולית: לא מכרתי את נשתי לאלילי כזב. המשמעות המטפורית: לא שעבדתי את נפשי (מכרתי אותה) לאמונות כוזבות. אני דבק בדרכי שלי, באמת שלי, באמונתי.
"רוח עז" – המשמעות המילולית: נפש חזקה. המשמעות המטפורית: נפש האדם יכולה לעמוד בפני קשיים רבים.
"כבלי הבל" – המשמעות המילולית: אזיקי שווא. המשמעות המטפורית: כל איסור והגבלה שיש על נפש האדם הוא "הבל", כלומר שטות שאפשר להשתחרר ממנה. הנפש יכולה להשתחרר מכל דבר כובל.
"ירומננו במתי על" – המשמעות המילולית: להרים בבוהות. המשמעות המטפורית: לרומם את הנפש ולהעמידה מעל כל דבר אחר.
"עין בעין יראה אור" – המשמעות המילולית: הדור יראה את האור ממש מול עיניו. המשמעות המטפורית: הדור החדש יזכה לחופש (האור), לגאולה.
- ב.** יש להשיב אל מי פונה האני־השר בבית הראשון, ומהי חשיבותה של דמות זו בשיר, וכן יש להשיב מהי טענתו של האני־השר בשיר זה.
המשורר פונה בבית הראשון אל דמות אישה שככל הנראה צוחקת (שוחקת) לשמע דבריו. דמות זו מאפשרת למשורר לשטוח את משנתו, שהיא התגובה על צחוקה של האישה.
האני־השר טוען שהעולם טוב. לדעתו אפשר לבטוח בנפש האדם שכן היא בעלת כוחות להתנער מן השעבוד ולצאת מכבלי העוני ומהעבר שיסודם באמונות כוזבות. אפשר להאמין בחברות, בשלום אוניברסלי ולאומי (גאולת ישראל) וכן בעתיד טוב יותר (דור חדש וטוב יותר יחליף את הדור הזה).
- ג.** יש לכתוב עם אילו דברים שהמשורר מזכיר בשיר אפשר להסכים ועם אילו דברים אי אפשר להסכים, ולנמק את התשובה. תתקבל כל תשובה הגיונית ומנומקת.